

ПРАЦОЎНЫ СЕМЕСТР

ВНУ і тэхнікумы краіны падводаць вынікі наукальна гада, у разгара экзаменацыйной сесіі. Але многіх іх выхаванцаў чакае яшчэ адзін экзамен — працоўны. На будоўлі 1 ў цэхах прадпрыемстваў, на хлебных півах і жывёлагадоўчых фермах будучым спецыялістам давядзеца праіцы школу працы, справамі пацвердзіць сваю грамадзянскую стасаць.

Патрыятычны рух студэнцікі атрадаў з кожным годам уночы ўсё больш прыкметны ўклад у развіціе народнай гаспадаркі. Толькі сёлетым летам пасланцам вузавускага камсамола трэба асвоіць аўтаматизацію будаўнічых работ больш чым на 1,5 мільярдаў рублёў. Маладых энтузіястаў чакаюць на будоўлі Захоўдні Сібір і Нечарназем'е, БАМ і атамных электрастанцый, магістральных газаправодаў і паліўна-энергетичных комплексаў. Звыш трохсот тысяч юнакоў і дзяўчын дапамогуць калгасам і сігасам у вырошчванні 1 ўборы сёлетняга ўраджая. Працоўны семестр — своеасаблівыя рабочыя дні ўніверсітэт, у яго складзе — урокі самастойнасці, бескарсыльства таварыства, маральна-эзуміжненія, дзе станаўленне асобы аблігація на паўсядзённыя клопаты сацыялістычнага грамадства.

У цяперашнія працоўнага семестра сваі прыкметныя рысы: нашаі краіне давядзеца прымаць XII Сусветны фестываль молодаді і студэнтаў. Гэтай падзеі многія атрады прысвячаюць добрыя спрабы — дні ўдарнай і бязвыплатнай працы. А ў маскоўскіх студэнтаў асаблівія клопаты: яны станаўць дайнікі і гасцініцкія гаспадарамі свята юнацтва планеты. Ужо сёня яны рыхтуюцца да прыёму гасцей, каб азіяміць сваіх зарубежных гасцініц з лепшым дасягненнемі працы, науки, культуры, духоўнімі завадамі Краіны Саветаў. Іх чакае наўмыла і практичных клопатай: як лепш сустрака прыбываючых, дапамагчы ім знайсці ўзаемаразуменіе, арганізаваць вольны час пасля дзелавых дыскусій. Рэкторы, партыйныя, камса-мольскія, прафсаюзныя арганізацыі ВНУ закліканы аказаць усімерную падтрымку студэнцікам атрадам, якія прымаюць удзел у падрыхтоўцы да фестывалю.

Студэнцікі атрады сталі для будучых спецыялісту добрай школкі гаспадарчанія. Тут яны на спрабе асвойваюць практику гаспадарчага разліку, пазнаюць сапраўдную кану працоўнаму рублю. Сёня кожны чацвёртый будаўнічы атрад працуе па метаду брыгаднага падраду. Дзеўчын з дзесяці атрадаў — па рабунках эканоміі і ашчаднасці. Асвойваючы праграсіўныя формы арганізацыі працы, студэнты штогод выконваюць дадатковы аўтаматизацію работ на суму каля 100 мільёнаў рублёў, эканоміць у дзесяці мільёнаў рублёў будаўнічых матрыцілай.

У Малдаві, Арменіі, Чачэна-Інгушчы, Струпальскім краі пасліхова працују юнацкія аграканвееры па прынцыпі: «поле — перарапрацоўваючэ прадпрыемства — магазін». Тут на шляху ад градкі да прылаўка страты скарочаны амаль у тро разы пры меншай колькасці студэнтаў, заняты на вытворчасці 1 ў гандлі. Неабходна дабівацца, каб гэтыя волыт атрымала прылік на ўсіх тэрыторыях масавага вырошчвання і збору пладоў і гародніны.

Студэнцікамі працоўнаму руху мінула чвэрць стагоддзя. Яно памінала і ўзмужнела, зদабыло сабе народнае прызнанне і аўтарытэт. Вузавускія парткімі і камітэты ВЛКСМ загадзя рыхтуюцца да працоўнага семестра, заключаючы дагаворы з прадпрыемствамі і гаспадаркамі, абучыць байкоў спецыялістамі, імкніца спланаўваць рабочасць заданне на лёт так, каб адна гадзіна не пропала дарымна. Але па-ранейшаму ў гэтай вялікай работе адбываюцца збоі, прычым часец за ўсё па вінне падрадчыкаў. Студэнтаў няредка выкарстоўваюць на другарных аб'ектах, у якіх падсобных і некваліфікаваных рабочых, а таму загадзя штучна завышаюць заказы на колькасць будаўнічых атрадаў. Так, сёлета Міністэрства вугальнай працы СССР толькі 18 красавіка, ужо пасля заканчэння дагаворнай кампаніі аддало загад аўтаматызаціі летніх работ атрадаў, прычым запатрабавала больш пяці тысяч чалавек дадаткова па плана. У загадзе па Міністэрству будаўніцтва СССР дашучаны сур'ёзны адхіленні ад прынятага парадку фінансавых узаемаразлікаў з атрадамі. Кіраўнікам міністэрстваў і ведомстваў, гаспадарчых арганізацый трэба строга захоўваць дагаворныя абавязкальствы, загадзя забясьпечваць фронт работ, клапаціца аб своеасовым забеспеччэні студэнцікамі будоўлія неабходнай тэхнікай і матэрыяламі.

Дыялганон працоўнага семестра шырокі. Яго харэктэрная рыса — набліжэнне да будучых спецыялістак вузавускіх выхаванцаў. У мінульым годзе ў спецыялізаваных атрадах энергетыкай, сідравальшчыкай сувязістай, аўтадарожнікай, жывёлагадоўдай, медыкай працаўала звыш 160 тысяч байкоў. Тут на дапамогу рукам прыходзяць веды, атрыманыя ў ВНУ, прадукцыйнасці працы, як правіла, у 2,5—3 разы вышэй, чым у іншых працоўных дасцантах. Гэта форма арганізацыі студэнцікага руху заслугоўвае ўсеагульнага заахвочэння і развіція. З ей не пасдрэдна звязана фарміраванне высокакваліфікаваных спецыялісту, якія умела спадчыніць перавагі віцэшайшай адукцыі з авалоджаннем прафесіяльнімі навыкімі, разуменнем будзеннях, але вельмі важных падрабязнасцей свайго професіі.

З кожным годам студэнцікі атрады ўночы ўсё большы ўклад у справу выхавання падрашточнага пакалення. Дзесяткі тысяч падлеткаў, добраахвотна ўступаючы у рады байкоў летніх працоўнага семестра, засвойваюць урокі сапраўды рабочага таварыства, упершыню адчуваюць пасльнае, але па сутнасці спрабу сапраўды працоўнай раўнавагу со сваімі старэйшымі калегамі. Ды 1 студэнтам паўсядзённыя клопаты аб малодых прыносяць педагогічныя волыт, які потым спатройбіца ён як камандзірам 1 арганізаторам вытворчасці. Аднак даўжна не ўсходы кіраўнікі гаспадарчых арганізацый адносіцца з належнай увагай да гэтай важнай справы. Напрыклад, у мінульым годзе на шэрагу прадпрыемстваў Міністэрства будаўніцтва СССР адмовіліся залічваць на работу падлеткаў, уключаных у састаў студэнцікіх атрадаў. Сёня, калі рэформа школы стала спрабай усесараднай, такія адносіны да працоўнага выхавання недапушчальныя.

Больш восьмісот тысяч студэнтаў, выучэнцаў тэхнікумў рыхтуюцца сёлетним летам стаць поплечем рабочымі, калгаснікамі ў спаборніцтве за дастойную сустраку XXVII з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Ніхай кожны з іх знойдзе на сваім шляху дзеянную падтрымку сваіх старэйшых таварышаў!

(Газета «Правда», № 158).

Гомельскі Універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМВ
І ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЕТА

№ 20 (615)

Субота, 15 чэрвеня 1985 года.

Газета заснавана ў верасні
1969 года. Выходзіць
раз у тыдзень

Цена 2 коп.

ЭКЗАМЕНЫ!

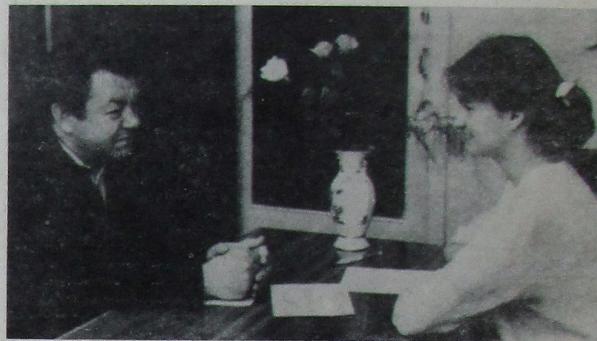
Змешчаныя на гэтай ста-
ронцы фотадыслы былі зроблены ў мінулы аўтарак. На верх-
нім з іх вівічыце загадчыка кафедры заалогіі і аховы пры-
роды прафесара Б. П. Савіцкага. У групе Б-23 білфака ён
прымаў экзамен на заалогіі паз-
значоных. Экзаменатар застаў-
ся задаволены адказамі друга-
курснікаў. Пераважная большасць з іх атрымала добрыя і
выдатныя адзнакі. Вышэйшым
балам атэнэ адказ Святланы Чарток.

Экзаменатыційны бліт па гі-
сторычнаму матэрыялізму дзя-
ліце трачнікіснікі гісторычнага
аддзялення дэпутат райнага
Савета старшыні студзета
факультета Аляксандар Ракко.
Пасля нядоўгай падрыхтоўкі ён
пішчунена дасы адказы на ўсё
пытанні, і экзаменатар даэнт
кафедры філософіі У. С. Сіда-
раў пастаўіць у яго зацікоўку
выдатную адзнаку.

Група Г-31 па названай ды-
сцыпліне паказала глыбокія веды.
17 студэнтаў атрымалі ад-
знаку «выдатна», 14 — «доб-
ра».

На піскім здымку — дзяр-
жайны экзамен па гісторыі
КПСС. Яго прымыала лепшая
акадэмічная група ўніверсітэта
Г-51. Студэнты-выпускнікі пака-
зали, што за гады вучобы на-
былі грунтоўныя веды. Сярод
тых, хто атрымаў выдатную
адзнаку, і Аляксандар Кручко,
кі быў сфатографаваны ў час
экзамена.

Фота Э. Рытнія.

ВЫНАХОДНИЦТВЫ ВУЧОНОХ ГДУ

«РУЧНЫ» ПРАМЕНЬ

Набор спецыяльных лінз, якімі аснасцілі серыны лазер вучонія Гомельскага дзярж-
ауналага ўніверсітэта, выявіў новыя магчымасці тэхнічных квантавых генератораў. Такія аптычныя сістэмы могуць згортаць светлавы паток на пастацелую трубку, рабіць яго плоскім, зізгагападобным або квадратным.

Навучыцца кіраваць формай праменя неабходна было для распрацоўкі новых спосабаў лазернай зваркі, — гаворыць загадчык кафедры оптыкі ГДУ кандыдат фізіка-матэматычных наукаў А. М. Сердзюкоў. — Традыцыйна яна была кропкавай. Метал, быццам швейнай машынай, «прастроўваўся» квантавым генераторам. І калі вялікія дэталі злучаіліся якасці, то элементы інтэгральных схем, размеры якіх не перавышаюць долей міліметра, ад тагоў «кравецці» атрымліваліся часцей за ўсё з бракам. Таму вырашана было замест дзесяткі і соцені кропкавых імпульсаў рабіць адзін, але такі, каб адразу

праварвалася ўсё што. Для гэтага і спатрэбілася распрацаўваць спецыяльныя аптычныя сістэмы.

Такія ўстройствы, укараняеымі на прадпрыемствах мікраэлектронікі, прыносяць ужо тысічы рублёў эканомі. Прывым, прымяняюць іх не толькі пры зваркі, але і пры дакладнай загартоўкі і тэрмапрапоўцы. Аказаўся, што светлавы праменя складанай формы значна хутчэй і лепш, чым алмаз, рэжа шкло і кераміку, якія пад дзеяннем высокай тэмпературы расколываюцца строга па зададзенай лініі. Пры гэтым у пяць разоў узрастает прадукцыйнасць працы.

(Кар. БЕЛТА).

АД РЭДАЦЫІ: Аб тэхнічнай навікі, распрацаўванай і ўкараненай на працэсах, якія падтрымліваюцца нашымі вучонымі, паведамляла чытасцамі газеты «Правда» за 4 чэрвень ў інфармацыі ТАСС «Рэжа лазер».

ФОРМАМ—РАЗНАСТАЙНАСЦЬ, ВЕДАМ—ГЛЫБІНЮ

ДА ВЫНІКАУ НАВУЧАЛЬНАГА ГОДА У СІСТЕМЕ
МАРКСІСЦКА-ЛЕНІНСКАІ АДУКАЦІІ

У справадзальным годзе за ўніверсітэце дзеінчаліты формы вугобы: філіял універсітета марксізма-ленінізма, метадалагічныя (філасофскія) семінары на факультэтах і кафедрах, а таксама школы камуністычнай працы і канкрэтнай эканомікі. Заняткі праходзілі ў адпавяднасці з планамі і рэкамендацыямі кабінета падліасцтвы Цэнтральнага раійко-ма КПБ. Ва ўсіх формах навучання ў маі быўчага го-да былі праходзены падагульняючыя заняткі па графіку, зацверджаным парткомам ГДУ.

22 чалавекі закончылі ў гэтым годзе аддзяленне рабочыкаў навукі і выкладчыкаў універсітета марксізма-ленінізма. Добрыя веды і зацікавленыя адносіні да заняткі правілі. У. В. Мухін, В. М. Адзінкоў, В. Г. Жогла, Ю. А. Праляжкоўскі і інш.

Высокую адзінку атрымалі абароненія па першым курсе калектыўныя рефераты, якія потым можна выкарыстоўваць для падрыхтоўкі і чытанія лекцый студэнтамі па грамадска-палітычнай практыцы. Тым самым узмацніцца практычная значнасць да-дзенай работы.

Асноўны формай вучобы ва ўніверсітэце з'яўляюцца, безумоўна, метадалагічныя семінары. Іх налічваецца 15. У гэтым годзе былі ўведзены новыя формы справадзачнасці і ўзмоцнены аспект распрацоўкі перспектыўных планаў семінараў. Зараз яны ўжо працтваўлены ў парткоме на 1986 год. Цэнтральным звязком гэтых планаў з'яўляюцца вывучэнне матэрыялу маючых адбыцца XXVII з'езда КПСС і XXX з'езда КПБ.

У некалькі новых умовах працуе метадалагічны семінар на гісторыка-філалагічным факультэце (іраўнік—дзякан М. Ф. Гулікі). У ім аб'яднаны дзеючыя раней асобныя семінары. Наколькі гэта аказалася ёфектыўным, павінна праанализаваць партыйнае бюро гістфіла.

Добра працавалі метадалагічныя семінары на ўсіх кафедрах грамадскіх навук. Аснона траба адзначыць работу семінара кафедры наукаўковага камунізму (іраўнік—дзяцант А. П. Смоліна), прысвечанага пытанням абаставення ідеалагічнай барадзіцы і арганізацыі контрапаганды.

Слагбым месцам у работе метадалагічных семінараў з'яўляецца адсутнасць канферэнцыйных форм падагульняючых заняткаў. Выкладчынне складаюць семінары фізічнага факультэта (іраўнік — М. І. Ягоранкаў) і біялагічнага факультэта (іраўнік — дзяцант А. І. Кіеня). Практыка пра-вядзення семінараў на біофаку заслухоўваецца і увагі, і вывучэння волыту. Тут знаходзіцца адлюстраванне вельмі важнага аспекта развіція міжфедэральных сувязей не толькі ў рамках універсітэта. Сёлета ў работе канферэнцыйных прынялі ўдзел вучоныя з Мінска. Вялікую дапамогу ў фарміраванні праграмы і правядзення семінараў аказвае кафедра філасофіі.

Значную ўвагу, асабліва пры складанні планаў семінараў, траба зварынць на ўзмацненне іх філософскай, метадалагічнай накіраванасці. Планы, зразумела, павінны адлюструваць наукаўковую дзейнасць кафедр, асобных яе члену, але не кіравацца яе.

Партыйным бюро факультэта неабходна ўдзяліць больш увагі ўсім формам вучобы, асабліва ў пытаннях засяроджэння планаў семінараў, іх іраўнікоў, а таксама больш аператыўна рэзагаваць на выпадкі дрэгнага наставдання заняткаў слухачамі.

У будучым неабходна больш ёфектыўна выкарыстоўваць агульнауніверсітэцкіе заняткі ў сістэме марксісца-ленінскай адукацыі для выяснення канкрэтных задач, якія стаць перад калектывам універсітэта. У праграму таких заняткаў траба ўключыць таксама выступленні прадстаўнікоў кіруючага саставу.

Г. ВЕТЛУГАЕУ,
намеснік сакратара
парткома ГДУ
па ідеалагічнай работе.

Мы — інтэрнацыяналісты

САЛЮТ, ФЕСТЫВАЛЬ!

Ля якіх працоўных начыні нарадзіліся на прадпрыемстве па дастойнай сус্থречы форуму моладзі ў Мінску, як ідзе са сцялістычнай спаборніцтва паміж камсамольскі-маладэжнымі калектывамі фабрыкі за права выпускаць прадукцыю, з эмблемай фестываля. Яна прадэмманстравала мадэлі маладэжнага і дацічага адзення, якое цішер выпускаеца КМК фабрыкі з сімвалікай XII Сусветнага фестываля.

У сваю чаргу ўдзельнікі сус্থречы задалі пытанні А. Я. Багданаву, загадчыца аддзела студэнцкай моладзі ЦК ЛКСМВ А. Я. Багданава, сакратар гаркома ЛКСМВ Л. У. Ліскю. Пасля сус্থречы ў рэжэстракце, яны прыступілі на пасяджэнні фестывальнага клуба ўніверсітэта, на якім прэзідэнт інтэрклуба «Саюз» Сяргей Паслелуа, член КіДа Жана Верасовіч расказаў аб работе клуба інтэрнацыянальнай дружбы ГДУ, выніках апошніх пaeздак дзялегацый «Саюза» на эліты ў гарады Яраслаўль і Бранск.

На пасяджэнні фестывальнага клуба былі запрошаны прадстаўнікі прадпрыемстваў г. Гомеля, якія прыступілі на сус্থречу з супутнікамі, каб заробленыя на іх гроши перадаць у фонд XII Сусветнага фестываля, арганізавалі сацыялістичнае спаборніцтва паміж факультэтамі па дастойнай сус্থречы форуму моладзі планеты. Пераможцамі этага спаборніцтва сталі член камітэта камсамола пантона-трыкатажнай фабрыкі «8 Сакавіка» Марына Фальтан расказа-

Сяргей Фядосенка і трапіц-курснік фізічнага факультэта Міхаіл Жукічевіч. Яны заваявалі ганаровыя права паехаць турыстамі на фестываль. Пра гэта им стала вядома на пасяджэнні клуба.

Па добры традыцыі КіД ўніверсітэта вылучае свайго кандыдата ў састаў інтэрнацыянальнага атрада на трэці працоўны семестр, які фарміруецца на базе Цалінградскага медыцынскага інстытута. Яго байцамі становіцца лепшыя прадстаўнікі інтэрклубаў ВНУ краіны. Другі раз запар высокае даверэ аказана Ірыне Даўгун — бывому прэзідэнту КіДа «Саюз», студэнтке гісторыка-філалагічнага факультэта. На пасяджэнні фестывальнага клуба — яе кандыдатуру падтрымалі аднагласна.

Улічваючы тое, што КіДам ГДУ накоплены валікі і каштоўны волыт інтэрнацыянальнай работы, было вырашана абаважліць яго, каб яго маглі выкарыстоўваць у сваіх дзеянісці КіДа ВНУ і тэхнікумам распублікі. Ішла размова і абмагчы-масці стварыць у наступным працоўным семестре-86 на базе клуба інтэрнацыянальнай дружбы ГДУ інтэрнатрад.

Т. НІКАЛАЕВА.

Асціент кафедры оптыкі Уладзімір Міхалавіч Мышкавец — выпускнік нашага ўніверсітэта. Ен паспяхова закончыў аспірантуру, працуе над кандыдатскай дысертацыяй. Навуковы напрамак дзейнасці маладога вучонага, — лазерная тэхналогія апрацоўкі металалаў. У мінулым годзе У. М. Мышкавец разам з саўтарамі праводзімы сумесна даследаванні ў галіне фізікі стаў лаўрэатам прэміі Ленінскага камсамола Гомельшчыны.

НА ЗДЫМКУ: У. М.
Мышкавец.
Фота А. Рудчанкі.

ПРАЦЫ НАШЫХ ВУЧОННЫХ

ПАДРУЧНИК КАРЫСНЫ, АКТУАЛЬНЫ

Плённай навуковай працай вызначаецца прафесар кафедры ўлікі і статыстыкі нашага ўніверсітэта В. Е. Цішчанка. Написаны ўм падручнік і вучебны дапаможнік ахопіўваюць усе галіны нафтагазавай вытворчасці. За стварэнне комплексу вучебных літаратур Віктар Елісеевіч ўдаслоўлены на ВДНГ СССР вышэйшай узнагародой — Дыплома горнага Адэлін падручніку В. Е. Цішчанкі на ўсесаюзным конкурссе навуковых работ удаслоўлены трэцій прэміі.

Нядыўна ў выдаецца «Недра» вышэйшай новы падручнік для ВНУ «Арганізацыя і піланаванне вытворчасці» з грыфам Мінвуза СССР. Адным з яго аўтумнейшых аўтараў стаў заслужаны дзеянец науки РСФСР і Башкірскай ССР В. Е. Цішчанка. Гэта дванаццатая кніга, на вонкавыя якія стаць яго прозвішча.

НАЗВАНЫ новы падручнік, у падрыхтоўку якога вялікі ўклад унес В. Е. Цішчанка, датычыцца проблем, пастаўленых ХХVI з'ездам КПСС і наступным

Пленумамі ЦК КПСС па паска-рэнню тэмпамі навукова-тэхнічнага прагрэсу, узмацненню інтенсіфікацыі грамадской вытворчасці і павышэнню яе эфек-тывасці.

Падручнік з'яўляецца вынікам шматгадовай плённай навукова-даследчай і педагагічнай дзейнасці Віктара Елісеевіча. Кніга вызначае сваім структурой, сполучніцем навукавасці з яснасцю, лагічнасцю і паследоўнасцю выкладзенага матэрыялу. Навізна і актуальнаянасць даследуемых пытанняў дапаўняеца іх глыбокай тэарэтычнай і метадалагічнай распрацоўкай. Падручнік напісаны з вікарыйствам шырокага практычнага матэрыялу. Асаблівай увагі заслуговувае шырокасць прыменення эканомічнага-матэматычных метадаў і ЭВМ. Падручнік ажака вялікую дапамогу ВНУ ў падрыхтоўцы эканамістуў заслужаны кваліфікацыі. Яго з цікавасцю прачытаюць выкладчыкі, навуковыя і практычныя работнікі, ён будзе карысным для ўсіх студэнтаў эканамічнага факультэта ўніверсітэта. Так, студэнты спецыяльнасці «эканоміка працы» змогуць

азнаёміцца з проблемамі навуковых арганізацыі і нарміравання працы, яе алаты і матэрыяльнага стымулявання, піланавання працы і заработка плаўты, утварэння выкарыстаннія на фонду эканамічнага стымулявання, піланавання сацыялістичнага развиція працоўных калекціўаў, арганізацыі брыгаднага падраздзялення. Студэнты спецыяльнасці «арганізацыя механизаванай апрацоўкі эканамічнай інфармаціі» атрымлююць многія для развіціці свайго круглагаляду ў галіне мадэліравання вытворчых працэсаў, прыменення сеткавых аператырскіх мадэлей, алгортимальных варыянтаў выканання асобных працэсаў і вызначэння іх эканамічнай эфектыўнасці, пабудовы аўтаматызаваных сістэм кіравання вытворчасцю. Зразумела, гэта далёка не поўны пералік ўсіх пытанняў, якія знайшли адлюстраванне на старонках падручніка. Ен можа стаць спарадычным навуковым

заслужаным кнігам, якая будзе атрымлена ўніверсітэтом і арганізацыямі, якія працуюць на пасяджэнні кнігі.

А. ЖУК,
загадчык кафедры ўлікі і статыстыкі, дзяцант.

КРЫНІЦА ЖЫВАТВОРНАГА ТАЛЕНТУ

Да 505-годдзя з дня нараджэння М. Гусоўскага

У гісторыі Беларусі шмат трагічных старонак, звязаных з жыщчэй біяграфіяй большасці дзеячоў старажытнай пары. У час поўнага панавання крыжыцкай маралі і ідалогіі асоба чалавека, нават выдацнага, прызнанага і папулярнага, заставалася ў цію — яна часта была толькі адбіткам «вышэйшых сіл», з'яўлялася абектам здзяйснення накананасці лёсі.

Над многімі дзеячамі старажытнай беларускай культуры быццам вісела прыклады: Францыск Скарына вымушаны быў пакінуць Радзіму, Сымон Будны аблукіўся з ерэтыкам, цярпей здзекі і памер на чужыне, Мялеція Сматрыцкага зламалі маральна, Афанасія Філіповіча зацягнулі па турмах, а затым расстралам. Мала звестак дайшло да нас пра Васіля Чаплінскага, Андрэя Рышмуша, Андрея Веладоцкага і інш.

Знічалася книга, іх спальвалі на агні, знічалася часам тое, што народ стагоддзямі збіраў на крушынках.

У старыя часы гаварылі: слова знікаюць, напісаныя застаецца. Тысячадавая гісторыя беларускага народа, на жаль, пакінула шмат цёмных плям у біяграфіях многіх пісьменнікоў старажытнай беларускай літаратуры.

Даўно, 505 год дзяду замаціл, недзе калі 1480 года (дакладная дата не вядома) у сям'і лесніка-пальчунічага нарадзіўся Мікола Гусоўскі — беларускі піаш-лацініст, якому судзіўна было стаць вялікім песняром беларускага народа — зоркай першай величыні.

Сёння многія нашы даследчыкі съехадзіцца на думцы, што нарадзіўся Мікола Гусоўскі недзе на Маргліўшчыне, ці

нават на тэрыторыі сучаснай Гомельшчыны.

Як грамадзянін і патрыёт ён фарміраваўся пад уздзеяннем чаюных гуру беларускай прыроды, меладычных народных песень, паданняў і легенд, што з дзіцячага гаду запалі ў чулася сердца будучага паэта.

Эпоха, у якую жыў і фарміраваўся паэтычны талент Мікола Гусоўскага, — эпоха тытанаў думкі. Гэта час Калумба і Каперніка, Леонарда да Вінчы і Рафaelі, Скарыны і інш.

Апінуўшыся на чужыне ў Польшчу ў пошуках кавалка хлеба, Мікола Гусоўскі змог праявіць здольнасць і талент, каб звярнуць на сябе ўвагу мясцовых улад і трапіць у склад каралеўскага пасольства ў Вялікі Брытаніі. У гэты ж час (1520—1522 гады) ён і піша адну са сваіх трох пазам (надрукавану ў Кракаве яшчэ пры жыцці Мікола Гусоўскага ў 1523 г.) «Песню пра зубра».

Напісаная па заказу пазам стала голасам яго ўласнага серца. Жаданне папы Рымскага — зядліга пальчунічага — больш падрабізня пазнаёміцца з незвычайнай жыўленай — зубрам, супала з жаданнем паэта хоці на думках звярнуцца ў сваёй дзіцяціні юнацтва, успомніць родную вёску, беларускія краініцы.

Рэкл лясы, Дніпра паўнаводнага
струмку
Пераплываў я з канём у пагоні
за зверам...
Колькі нігдзі паспытаў я на тых
паливаннях —
Каяцца б можна, ды хто ж калі
каяўся ў мілью!

(Пераклад Я. Семянона).

Паэт шырокая выкарыстай не толькі урахілі дзяяцтва, але і гісторычны і легендарны матэрый для услыўлення слаў краіны, як надзеі на заслоны ад түрэцкай пагрозы для ўсіх усходніх славян.

Веданне рэгіянальнага матэрыялу, бытавых і этнографічных дэталей дапамагло Мікола Гусоўскаму стварыць своеасаблівую эпічноліпію аб беларускім краі, вобраз Беларусі.

Лёс беларускага народа, Радзімы хваляюць паэта — яго думкі на баку забудзеных, тых, хто па праву павінен стаць гаспадаром прыродных багаццяў, усего на зямлі, царом, якім выступае ў яго пазме зубр.

Прадбачліві 1 шчыры зварот да нашадкай у пазме Мікола Гусоўскага дарадні аўтару бессмяротнай пазамі старажытнай культуры «Слова аб палку Ігаравым».

Прайшлі гады, стагоддзі, а голас вялікага беларускага паэта хвялюе наша гычыца і сёняня. Пазам, перакладзеная на беларускую мову упершыню ў 1973 годзе Язэпам Семянонам, даноціць да нас дух той далёкай эпохі, якая стала для нас блізкай і зразумелай, дзякуючы сапраўдам высокамастацкому твору, шчыраму і адкрытым голосу таго, чые традыцыйны праявінцы насытлены майстры мастацкага слова Я. Купала, Я. Колас, І. Мележ, для каго родная зямля заўсёды была крыніцай, якая жывіла їх талент.

В. ГЕНАШ,
асцільствіт кафедры
беларускай літаратуры.

ПАРАДЫ У СЕСЮ

Будзь ветлівым. Калі
вилькладчык адказвае на твой
бліз, не перабіль яго.

Калі табе не хапае трох
дзёней для падыходу матэрыялу,
які ты слыхаў на працягу
трох месяцаў, ідзі адказваць
зікамен на свежую галаву.

Грызуны граніт навукі, бера-
жы зубы мудрасці.

ДЫЯЛОГІ

Прафесар:

— Хто пойдзе адказваць пер-
шым, атрымае адзнаку на бал-
выйшай.

Студэнт:

— Стадце мне тройку, я іду.

ВЯСЁЛЫ ПЕРАПЫНАК

Выкладчык: Знаў вы не
падрыхтаваліся? Вы ж абяцалі
стасці ў гэтым семестры зусім
іншымі чалавекам!

Студэнт:

— Я і стаў іншым чалавекам,
але ён таксама аказаўся
лодырам.

— Ваша прозвішча? — пы-
тае выкладчык.

— Іваноў, — адказвае сту-
дэнт, усміхаючыся.

— Чаму вы ўсміхаецца?

— Задаволены, што добра
адказаў на першое пытанне.

НЕ ДА ЖАРТАУ, НЕ ДА СМЕХУ...

З вами чутарыць урач

АЛКАГОЛЬ І ПАТОМСТВА

Усведамляюць, як трагічна
могучы закончыцца ўрачы-
стасці на іх вяселлі, дзе яны
разам з гасцямі п'юць спірт-
ныя напіткі.

Стан ап'янення хайдзі б ад-
наго з бацькоў можа згубіць
адзінца на разынкі і здароўі
іх будучага дзіцяці. Яно
можа нарадзіцца нерваворы-
м, з фізічнымі недахо-
памі і г. д.

Мудрымі і празорлівымі
былі законы ў старажытна-
сці. У Карфагене, напрыклад,
маладажоні не мелі
права п'яць нічога, акрамя
воды. У Спарце быў выда-
зены закон, які забараняў
у жыхароў віно ў дзень шлю-
бу. А ў старажытнай Русі іс-
наваў таксама звычай заба-
раняцца маладымі п'яць ў
час вяселля. Наколькі далё-
кі ад гэтых мудрых законо-
нікі сучасныя традыцыі! Ура-
чыстасці з выпадку заручын-
няўся працягвацься днімі
і авязоўкамі суправаджаю-
щымі ўжываннем спіртнога. Маладажоні п'юць
шмат, і ў такім стаце пачы-
наеца іх спілковнае жыццё.

Бялуюць небяспеку буду-

чаму дзіцяці насяе і ўжыван-
не цяжарнай жаночынай алка-
голю. Ен паступае ў кроў
маці, а яна насяе да клетак
плоду замест неабходнага
харчавання алкагольныя яд,
які паражает яго нярвовую
систему. Парушаецца нар-
мальны абліем речываў зар-
одка, спыняе яго разынкі,
мозг будучага дзіцяці.

У сём'ях, дзе бацькі вы-
пілавыя ўмерана, але сістэ-
матычны, нараджаюцца сла-
быя, хваравітыя дзеці.

У маці, якія пакутуюць алка-
голізмом, больш палавіны дзя-
цей памірае ў першыя ме-
сяцы жыцця ад апеку мозгу,

сугаряе і агульнае слабасці.
На назіранніх савецкіх вра-
чоў, дзеці хварых алкаголі-
зістам схільны да малакроўя і

туберкулёзу, вельмі устрым-
лівныя да любога інфек-
цыйнага захворвання і ўзро-
сце пачынаюць адставаць

зікамен, што алкаголізм баць-
коў — адна з галоўных пры-
чин разумовага недараўні-
ція дзіцяці.

Ужо з першых дзён жыц-
ця на свецце такія дзеці
вельмі неспакойныя, узбуд-
жаны, дрэнія спляць. Паз-
ней, у школыным узросце,
іншы раз здзіўляюць сваёй
мітусілівасцю, настырнасцю
ці настав жорсткасцю. Звы-
чайна ў школе яны дрэні-
вачылі, на ўроках вялікі-
лівія, з'яўляюцца другагод-
нікамі.

Ва ўсім гэтым вінаваты
алкаголік, бяздумны ўжы-
ванне яго бацькоў. Гэта яны
робяць сваіх дзіцяці інвалі-
дамі, пазбіўляючы іх шан-
сівага дзяяцтва і цудоўнай
будучыні. І мы, абавязаваны-
ныя з ўсім строгасцю спы-
таць у тыхіх бацькоў: «Ці
павінны дзеці расплачвацца
свайм здароўем за іх лёгкі-
намісці?»

3. ЧАМАДАНАВА,
урач-терапеут
паліклінікі № 6,
член таварыства
Чырвонага Крыжа.

ЗАКАЗВАЙЦЕ КНІГІ ЗАГАДЗЯ

У магазін № 5 «Навуко-
тэхнічнае кнігі» (пр. Леніна, 45) паўстуў анатава-
ны тэматычны план выда-
вештва «Вышэйшая школа»
на 1986 год. Пропаноўвае-
шыся заказаць у гэтай кнігі.

На адпаведных картках
неабходна аформіць заказ з
указаніем індэксі і дамаш-
нага адраса.

Для студэнтаў матэматыч-
ных факультетаў:
ШНЕПЕРМАН Л. Б.

Курс алгебры і тэорыі лі-
цаў у задачах і практи-
каваннях, ч. 2. Вязыніца дапа-
можнікі. — Мн.: Вышэйшая
школа, 1986. 20 арк., 95
кап.

З дапамогай паслядоўна-
сці задач і практикаванія
разглядаюцца некаторыя
класы групп 1 іх падгруп,
тэарэтыка-группавыя, канст-
рукцыйны, ідэалы ў колцах
і інш. Дадзены прыкладані
да расчышчання класічных за-
дач.

Для студэнтаў фізічных
спецыяльнасцей універсіта-
тат:

Агульная фізіка ў зада-
чах і расчышчаннях. Вуч. дапа-
можнік (В. І. Марозаў, А. Ф.
Каненка, Л. Г. Філіпава). —
Мн.: Вышэйшая школа, 1986,
16 арк., 80 кап.

У кнізе сабраны 1 сістэ-
матызаваныя тыповыя задачы
і прыклады агульнага курса
фізікі. Асаблівай увагай узде-
лена выкарыстанню най-
больш агульных законічаў
метадаў, пытаннямі правіль-
нага выбару фізічнай мадэлі
з'яўляюцца!

Для студэнтаў геалагічных
спецыяльнасцей:
КАРТАШОУ В. Ф. Геа-
тэкtonіка. Вуч. дапаможнік.
— Мн.: Вышэйшая школа,
1986, 10 арк., 75 кап.

У тутой разглядае асноўны
палажэнні агульной геа-
тэкtonікі: будову Зямлі, тэк-
toniku і механізму развіцця
структурных элементаў зям-
ной кары, тэкtoniku і ка-
рысных выканні і інш.

ЯКУШКА А. Ф. Асновы
геамарфалогіі. Вуч. дапа-
можнік. — Мн.: Вышэйшая
школа, 1985 г., 15 арк., 95
кап.

Разглядаюцца паходжанне,
разыцце 1 геаграфічнае рас-
паўсюджванне форм зямнай
паверхні, якія сфармірава-
ліся ў выніку вулканізму, гра-
нутарэння, вывертывання,
уздзеяння цяжкай вады,
марскога прыбою, дзяинісці
леднікоў і г. д. У асобным
разделе прыводзіцца асноўны
звесткі па звесткі або рэльефе Бе-
ларусі.

Для выкладчыкаў, трэнэ-
раў, студэнтаў факультета
фізікавання:

Методыка наўчання лёг-
каатлетычным практикаван-
нем (пад рэд. Т. П. Юшке-
віча, М. П. Крыланосава).
Метадычны дапаможнік.
— Мн.: Вышэйшая школа,
1986, 20 арк., 1 руб.

У практичным дапаможні-
ку выкладчыца сучасная
методыка наўчання лёг-
каатлетычным практикаван-
нем. Акрамя абрэтування
асноўных задач, сродкай
наставчання змест усіх заняціяў
на наўчанні тэхніцы роз-
ных відаў лёгкай атлетыкі.

Для студэнтаў-біблагаў:
ЛАПАЦІН І. К. Лістады-
фауны Беларусі 1 Прыблы-
ткы. — Мн.: Вышэйшая
школа, 1986, 19 арк., 70
кап. Дапаможнік прызнача-
ны для вывучэння фауны 1
відавай структуры бібліо-
гаў, а таксама для практич-
ных мэт.

«Гомельскі ўніверсітэт» — орган парткома, ректората, комітета ЛКСМБ і профкомов Гомельскага
государственнага ўніверситета (на беларускім языку), Гомельская фабрыка «Палесцінка» Дзяржкамітэта БССР
на спраўах выдавецтваў, паліграфіі і кнігнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1, Абгём — 1 друк, аркуш. Тыраж 2000 экз.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.